

OPIS POPULARNONAUKOWY

Celem mojej pracy jest wyczerpująca analiza zagadnienia wyobrażenia w filozofii Jeana- Paula Sartre'a. Choć już u Arystotelesa znajdujemy ślady refleksji na temat wyobraźni i wyobrażenia, nie zmienia to jednak faktu, że filozofowie zazwyczaj wolą zajmować się takimi kategoriami jak rozum bądź intelekt, zaś umiejętność „wyobrażania sobie” pojmują w kategoriach złudzenia czy kopii. A przecież wyobraźnia jest jedną z podstawowych władz ludzkich. Chcę zatem zbadać, w jaki sposób to zazwyczaj pomijane zagadnienie jest rozwijane przez Sartre'a, jednego z myślicieli, który poświęcił mu wiele uwagi i co najważniejsze, umiejętność wyobrażania podniósł do rangi pełnoprawnego aparatu psychicznego. Wcześniej zamierzam przedstawić sposób rozumienia interesującego mnie pojęcia w historii filozofii. W tym celu omawiam klasyczne poglądy empirystów i racjonalistów na charakter oraz rolę wyobraźni – są to koncepcje, które Sartre odrzucił.

Podstawą mojej pracy jest analiza dwóch wczesnych dzieł Sartre'a: *Wyobraźnia*, w której filozof krytykuje ówczesną psychologię, oraz *Wyobrażenie* będące wykładem własnej wersji psychologii fenomenologicznej dotyczącej wyobrażenia. Przeanalizuję przede wszystkim pojęcia „wyobrażenia” i „wyobraźni”, proces wyobrażania sobie czegoś, a także powiązane z nimi zagadnienia „neantyzacji”, świadomości wyobrażającej i aktywności podmiotu. Swoje rozważania zamierzam przeprowadzić nawiązując przede wszystkim do fenomenologii, która miała ogromny wpływ szczególnie na wczesną twórczość Sartre'a. Pragnę również pokazać, w jaki sposób swoje wczesne rozważania dotyczące wyobrażenia Sartre wykorzystał w swojej późniejszej twórczości, przede wszystkim w najważniejszym dziele, czyli *Bycie i nicość*, w którym francuski filozof proces wyobrażania połączył z kolejnym niezwykle istotnym pojęciem „transcendowania ku”. Nie pomijam również analizy krytycznych stanowisk w stosunku do koncepcji Sartre'a, czyli między innymi poglądów Maurice'a Merleau Ponty'ego. Piszę także o myślicielach, którzy inspirowali się koncepcją francuskiego filozofa, jak na przykład Roland Barthes.